

Mehmet Emin EKMEN
Mersin Milletvekili
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aile, toplumun sosyal, ekonomik ve kültürel yapısının temelini oluşturan en önemli kurumlardan biridir. Bireylerin toplumsal değerleri öğrendiği ve sosyal ilişkilerini geliştirdiği aile kurumu, zaman içinde nüfus yapısındaki değişimler, ekonomik koşullar ve kültürel dönüşümler nedeniyle farklı bir yapıya bürünmektedir. Türkiye’de bu dönüşüm göç hareketliliği, kentleşme, eğitim düzeyindeki artış, kadınların iş gücüne katılımı, değişen evlilik ve doğurganlık oranları gibi birçok faktörün etkisiyle hız kazanmıştır.

Türkiye’de aile yapısında son yıllarda gözlemlenen hızlı değişim sadece demografik göstergelerle sınırlı kalmayıp, sosyolojik ve kültürel dinamikler bağlamında da kapsamlı bir dönüşüme işaret etmektedir. Geleneksel geniş aile yapısından çekirdek aile modeline geçiş hızlanmış; tek kişilik hanelerin oranı artmış, yalnız yaşayan bireylerin, tek ebeveynli ailelerin ve yaşlı bireylerin sayısı toplumun genel yapısı içerisinde belirgin biçimde yükselmiştir. Bu değişim, kişilerin yaşam tercihleri kadar ekonomik zorunluluklar, kentleşme biçimleri, kadınların iş gücüne katılımı, eğitim düzeyindeki artış ve toplumsal değerlerin dönüşümü gibi çok sayıda etkenin bir araya gelmesiyle meydana gelmiştir.

Bu yapısal dönüşümün, sosyal hizmet sisteminden konut politikalarına; bakım emeği düzenlemelerinden sosyal yardımlara ve sosyal güvenliğe kadar birçok kamu politikası alanı üzerinde doğrudan ve dolaylı etkileri bulunmaktadır. Özellikle yaşlı vatandaşlarımızın kurumsal bakım hizmetlerine erişimi, yalnız yaşayan kişilerin sosyal dışlanmaya karşı korunması, tek ebeveynli ailelerin ekonomik güvence altına alınması ve genç bireylerin konut ile istihdam gibi temel alanlarda bağımsızlaşma fırsatlarının güçlendirilmesi, bu dönüşümün yönetilmesi açısından öncelikli politika başlıklarıdır.

Son yıllarda aile içi ilişkilerde belirgin bir zayıflama yaşanmakta, bireyler arasındaki sosyal bağlar giderek kopmaktadır. Akrabalık ilişkilerinin zayıflamasıyla birlikte insanlar daha yalnız bir yaşam sürmeye başlamış, bu eğilim özellikle şehir yaşamında daha da belirgin hale gelmiştir. Aynı zamanda, yaşlılara bakım konusunda geleneksel sorumluluk anlayışı değişmiş, yaşlıların tek başına yaşama oranı artmıştır. Çocuk yetiştirme biçimleri de değişmekte, disiplin anlayışı ve eğitim yaklaşımları farklılaşmaktadır. Boşanmaların artması ve tek ebeveynli

Mehmet Emin EKMEN
Mersin Milletvekili
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı

ailelerin çoğalması ise aile içi dayanışmanın zayıfladığını ve aile kurumunun giderek daha kırılgan bir hale geldiğini göstermektedir.

Bu bağlamda, aile yapısındaki dönüşümün nedenlerinin derinlemesine analiz edilmesi, bu dönüşümün bölgesel, sınıfsal ve cinsiyete dayalı farklarının tespit edilmesi, farklı hane tiplerinin karşı karşıya kaldığı sosyal ve ekonomik kırılganlıkların detaylı biçimde ortaya konulması büyük önem arz etmektedir. Söz konusu dönüşümün sadece mevcut durum tespitiyle sınırlı kalmayıp, orta ve uzun vadede toplumsal bütünlük, sosyal adalet ve refah politikaları üzerindeki etkilerinin de öngörülmesi gerekmektedir.

Bu çerçevede, Türkiye’de aile yapısında son yıllarda hızla gerçekleşen demografik, sosyolojik ve kültürel dönüşümlerin çok yönlü biçimde araştırılması; bu dönüşümün sosyal hizmetler, kamu politikaları, konut, bakım ve refah alanlarına etkilerinin değerlendirilmesi; özellikle yalnız yaşayan bireylerin, yaşlıların, tek ebeveynli ailelerin ve gençlerin sosyoekonomik konumlarının detaylandırılması; yaşanan değişimin nedenlerinin bütüncül biçimde analiz edilmesi ve bu yapısal dönüşümüne uygun, kapsayıcı ve adil sosyal politika önerilerinin geliştirilmesi amacıyla, Anayasa’nın 98’inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 104’üncü ve 105’inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılması talep edilmektedir. 27.05.2025

Mehmet Emin EKMEN
Mersin Milletvekili
Grup Başkanvekili

Mehmet Emin EKMEN
Mersin Milletvekili
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı

GEREKÇE

Türkiye’de aile yapısı uzun süredir derin ve çok boyutlu bir dönüşüm geçirmektedir. TÜİK’in 2024 yılı verilerine göre, ortalama hanehalkı büyüklüğü 3,11 kişiye kadar düşmüştür. Bu oran, 2008 yılında 4 kişi seviyesindeydi. En yüksek hanehalkı büyüklüğü Şırnak’ta 4,85 kişi olarak ölçülürken, en düşük oran Giresun ve Çanakkale’de 2,53 olarak kaydedilmiştir. Tek kişilik hane oranı 2016’da %14,9 iken, 2024’te %20’ye yükselmiş; yalnız yaşayan bireylerin oranı Gümüşhane’de %31,7’ye kadar çıkmıştır. Bu durum, bireyselleşmenin mekânsal ve ekonomik karşılıklarının belirginleştiğine işaret etmektedir.

Geniş ailelerin oranı %13,3’e, çekirdek ailelerin oranı %63,5’e gerilemiştir. Öte yandan, tek ebeveynli ailelerin oranı %10,9’a yükselmiş; yaşlı bulunan hanelerin oranı %25,3’e ulaşmıştır. Türkiye’de toplam yaşlı nüfus 9 milyon 112 bin 298 kişiye yükselmiştir. Bu tablo, yaşlı bakım hizmetlerine, sosyal güvenlik sistemine ve nesiller arası dayanışma politikalarına yönelik acil planlama ihtiyacını ortaya koymaktadır.

Konut sahipliği oranı %56,1 iken, hanelerin %31,3’ü yaşadıkları konutlarda çatı sızıntısı, nemli duvar, çürümüş pencere çerçevesi gibi ciddi fiziksel sorunlar yaşadığını belirtmiştir. Barınma koşullarındaki bu nitelik kaybı, özellikle yaşlılar ve düşük gelirli aileler açısından konut krizinin sosyal adalet boyutunu derinleştirmektedir. Diğer yandan, 25-29 yaş arası bireylerin %72,6’sı hâlâ ebeveynleriyle yaşamaktadır. Bu durum, gençlerin sosyoekonomik bağımsızlıklarının geciktiğini ve toplumsal hareketliliğin azaldığını göstermektedir.

Tüm bu göstergeler, Türkiye’deki aile yapısının artık geleneksel bir kalıp üzerinden tarif edilemeyeceğini; devletin sosyal politika yaklaşımını güncel gerçekliklere göre yeniden şekillendirmesi gerektiğini göstermektedir. Toplumun yaşlanması, bireyselleşme, bakım emeğinin dönüşümü, çocuk ve yaşlı refahı, kadınların ev içi ve dışında artan yükü ve konut krizinin sosyal etkileri bir bütün olarak aile politikalarının yeniden düşünülmesini zorunlu kılmaktadır.

Aile yapısındaki değişim, aile içi ilişkilerin zayıfladığını ve bireylerin giderek daha yalnızlaştığını göstermektedir. Eskiden güçlü olan akrabalık bağları giderek kopmakta, insanlar arasındaki sosyal etkileşim azalmaktadır. Bu özellikle yaşlı nüfusun artması ve bakım

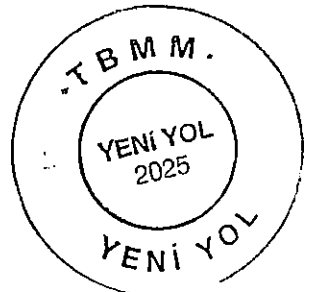
Mehmet Emin EKMEN
Mersin Milletvekili
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı

İhtiyaçlarının çoğalmasıyla birlikte aile içindeki dayanışmanın zayıfladığını açıkça ortaya koymaktadır. Yaşlıların yeterli destekten yoksun kalması ve bakım sorumluluğunun giderek aile bireylerinden kurumlara devredilmesi ise sosyal politikalar açısından acil çözüm gerektiren önemli bir sorundur.

Aile yapısındaki dönüşümün nedenlerinin derinlemesine analiz edilmesi, bu dönüşümün bölgesel, sınıfsal ve cinsiyete dayalı farklarının tespit edilmesi, farklı hane tiplerinin karşı karşıya kaldığı sosyal ve ekonomik kırılganlıkların detaylı biçimde ortaya konulması büyük önem arz etmektedir. Söz konusu dönüşümün sadece mevcut durum tespitiyle sınırlı kalmayıp, orta ve uzun vadede toplumsal bütünlük, sosyal adalet ve refah politikaları üzerindeki etkilerinin de kapsamlı olarak araştırılması elzemdir.

Boşanma oranlarındaki artış da aile yapısındaki kırılganlığın bir diğer göstergesidir. Boşanma sonrası oluşan tek ebeveynli hanelerin artışı ve çocukların velayet düzenlemeleri gibi konular, sosyal destek sistemlerinin etkinliğini yeniden sorgulatmaktadır. Özellikle ekonomik kırılganlık, toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri ve bölgesel farklılıklar, bu dönüşümün etkilerini derinleştirmektedir.

Bu çerçevede, Türkiye’de aile yapısındaki hızlı ve çok yönlü dönüşümün sosyal, ekonomik ve kültürel etkilerinin derinlemesine araştırılması; ilgili kurumların politikalarının yeterliliğinin değerlendirilmesi; farklı bölge, yaş grubu ve sosyal statüdeki aile türlerinin ihtiyaçlarının tespit edilmesi; aile içi ilişkilerin güçlendirilmesi için uygulanabilecek politikaların belirlenmesi ve aile kurumunu koruma amacıyla alınacak tedbirlerin değerlendirilmesi, sosyal devlet ilkesi doğrultusunda hak temelli, eşitlikçi ve kapsayıcı sosyal politika önerilerinin geliştirilmesi amacıyla, Anayasa’nın 98’inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 104’üncü ve 105’inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılması zaruri hâle gelmiştir.

SN	MİLLETVEKİLİ ADI SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
1	SADULLAH KISACIK	ADANA	
2	İDRİS ŞAHİN	ANKARA	
3	MESUT DOĞAN	ANKARA	
4	SADULLAH ERGİN	ANKARA	
5	ŞERAFETTİN KILIÇ	ANTALYA	
6	CEMALETTİN KANİ TORUN	BURSA	
7	MEHMET ATMACA	BURSA	
8	SEMA SİLKİN ÜN	DENİZLİ	
9	ERTUĞRUL KAYA	GAZİANTEP	
10	NECMETTİN ÇALIŞKAN	HATAY	
11	BÜLENT KAYA	İSTANBUL	
12	DOĞAN DEMİR	İSTANBUL	
13	ELİF ESEN	İSTANBUL	
14	HASAN KARAL	İSTANBUL	
15	MEDENİ YILMAZ	İSTANBUL	
16	MUSTAFA KAYA	İSTANBUL	
17	BİROL AYDIN	İSTANBUL	
18	MUSTAFA BİLİCİ	İZMİR	
19	İRFAN KARATUTLU	KAHRAMANMARAŞ	
-			
21	MEHMET EMİN EKMEK	MERSİN	
22	SELÇUK ÖZDAĞ	MUĞLA	
23	MEHMET KARAMAN	SAMSUN	
24	CEM AVŞAR	TEKİRDAĞ	

